

# Cocktail

## Omgevingswet: de kers op de taart!

Jan van den Broek, VNO-NCW en MKB-Nederland

---

Op 9 maart 2012 heeft de Nederlandse Minister van Infrastructuur en Milieu aan de Tweede Kamer een brief gestuurd waarin de contouren zijn geschetst van de door het kabinet beoogde herziening van het stelsel van omgevingsrecht. Het gaat hier om een fundamentele herziening van het omgevingsrecht. Het kabinet vindt het belangrijk dat er een nieuw samenhangend en vereenvoudigd wettelijk stelsel voor de leefomgeving komt. Op 11 april 2012 sloot de termijn voor de internetconsultatie.

In de Omgevingswet worden 15 wetten geheel geïntegreerd. Daarnaast worden twee wetten volledig ingetrokken en worden uit circa 25 andere wetten de omgevingsrechtelijke elementen overgenomen in de Omgevingswet. Dit moet resulteren in een integrale wet, die een adequaat en toekomstbestendig instrumentarium biedt voor het aanpakken van de maatschappelijke opgaven op het brede gebied van de leefomgeving in Nederland.

‘Het voornaamste bezwaar tegen het omgevingsrecht is zijn complexiteit. Er zijn veel en zeer gedetailleerd uitgewerkte materiële normen die bij besluiten omtrent de inrichting van de fysieke leefomgeving in acht moeten worden genomen, en er is ook een grote hoeveelheid procedures die doorlopen, en het liefst zonder fouten toegepast moeten worden. (...) Een milieurechtelijk stelsel waarvan zelfs specialisten en de meest betrokken wetgevingsambtenaren aangeven dat zij het niet meer in zijn geheel kunnen overzien en begrijpen is te complex. Reductie van complexiteit is ongetwijfeld een, zo niet het meest belangrijke doel waarop het nadenken over een herinrichting van het omgevingsrecht gericht zou moeten zijn.’ Aldus slaat Backes mijns inziens de spijker op zijn kop in zijn onvolprezen essay ‘Naar een integrale omgevingswet?’ in de bundel *Bezinning op het omgevingsrecht* (p. 3 e.v.).

De door Backes en anderen gesignaleerde com-

Reageer  
op deze  
column

Reageren via de blog  
<http://blog.omgevingsrecht.be>

plexiteit van het omgevingsrecht is mijns inziens het gevolg van het feit dat het omgevingsrecht niet kan worden gekwalificeerd als één wetsstelsel: volgens bepaalde criteria geordende, onderling samenhangende regels. Wat in werkelijkheid samenhangt, is door de wetgever in de afgelopen decennia in verschillende wetsstelsels geregeld. Zo hadden burgers en bedrijven die een project willen uitvoeren, zoals de bouw van een garage of een fabriek tot 1 oktober 2010 nog te maken met tientallen toestemmingen van de overheid voor wat zij realiter zullen zien als één project. De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) heeft daaraan gelukkig een eind gemaakt. Sinds 1 oktober 2010 is voor één project nog slechts één omgevingsvergunning vereist, aan te vragen met één (digitale) aanvraag, waarop wordt beslist in één besluit van één bevoegd gezag, waarna er slechts één rechtsbeschermingsprocedure volgt. Een win-win-win situatie.

De Wabo is echter nog maar een eerste stap. Zonder volledig te willen zijn, noem ik in de eerste plaats het feit dat niet alle voor een Wabo-project benodigde vergunningen in de omgevingsvergunning zijn geïntegreerd. Te denken is aan de watervergunning (art. 6.2 Waterwet), alsmede de vergunning in het kader van de handel in broeikasgasemissierechten (art. 16.5 Wet milieubeheer) en NOx-emissierechten (art. 16.49 Wet milieubeheer). In de tweede plaats worden aanvrager, bevoegd gezag, bezwaarmakers, rechters, toezichthouders en handhavers nog steeds geconfronteerd met verschillende toetsingskaders voor de verschillende activiteiten binnen een project (art. 2.10-2.20 Wabo). In de derde plaats hebben zij rekening te houden met verschillende plannen op het terrein van de waterhuishouding, het milieubeheer, de ruimtelijke ordening en de natuurbescherming. En last but not least: niet alle met een project samenhangende regels staan in de Wabo zelf. Betrokkenen zullen het materiële recht daarnaast nog moeten zoeken in tientallen, los van elkaar tot stand gekomen wetten (zoals de Wet ruimtelijke ordening, de Wet milieubeheer, de Waterwet en de Natuurbeschermingswet 1998), algemene maatregelen van

bestuur en ministeriële regelingen. Geen wonder dat zelfs specialisten dit onsamenhangende omgevingsrecht niet meer in zijn geheel kunnen overzien en begrijpen.

Een fundamentele verbetering van de omgevingswetsystematiek is dringend noodzakelijk. Daarmee gaat het niet zozeer om een inhoudelijke herziening van het omgevingsrecht, maar om een integratie van de desbetreffende wetgeving in één wetsstelsel, met stroomlijning van de bepalingen en formuleringen, defragmentatie en harmonisatie. Het samenbrengen van bestaande wetgeving op het gebied van milieu, ruimtelijke ordening, natuur en water in een geïntegreerde wetsystematiek kan daarom binnen een betrekkelijk korte tijd gerealiseerd worden.

*Sinds 1 oktober 2010 is voor één project nog slechts één omgevingsvergunning vereist, aan te vragen met één aanvraag, waarop wordt beslist in één besluit van één bevoegd gezag, waarna er slechts één rechtsbeschermingsprocedure volgt.*

Belangrijke voordelen van zo'n integratie en stroomlijning van omgevingsrecht zijn vooral het verkrijgen van eenvoud, overzichtelijkheid en uitvoerbaarheid, waardoor naar verwachting ook een kortere doorlooptijd van procedures, een integrale behande-

ling van plannen, projecten en vergunningen en een betere handhaafbaarheid van het omgevingsrecht te bereiken valt. Daarvan profiteren burgers, bedrijven, vergunningverleners en handhavers, maar uiteindelijk ook milieu, ruimte, natuur en water.

De race is echter nog niet gelopen. Sommige critici doen alsof het kabinet geen oog heeft voor de uitvoeringspraktijk en bezig is met '*mettre les pieds dans le plat*', maar mij lijkt een Omgevingswet eerder de spreekwoordelijke '*cérise sur le gâteau*'. ■